

РОЗДІЛ ІХ. ПРОБЛЕМИ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ

УДК 376.36

Лариса Бірюкова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-8601-2800

Чжан Їнь

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-7885-1716

DOI 10.24139/2312-5993/2023.07/291-302

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ДИТЯЧОЇ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ

У статті зосереджено увагу на необхідності впровадження в навчальний процес дитячої музичної школи механізмів формування полікультурної компетентності учнів. Встановлено, що полікультурна компетентність це інтегративна якість особистості, це сума знань, умінь, навичок, інтересів, мотивів, цінностей, досвіду, це продуктивна співпраця засвоєння відомостей про світову культуру та традиції свого народу. Розкрито сутність та структуру творчого уроку як основної форми навчальної організації співпраці педагога та учня. Доведено, що суспільні вимоги музичного розвитку учнів в умовах дитячої музичної школи обумовлюють створення моделі алгоритмізованих дій для досягнення навчальної мети за логічною послідовністю навчальних завдань. З'ясовано необхідність розвитку полікультурної компетентності учнів у спільній музично-творчій діяльності з педагогом за потребою мріяти, діяти, жити та творчо спілкуватися у культурному світопросторі. Здійснено аналіз основних досліджень з проблем розвитку креативності учнів, як складової полікультурної компетентності. Встановлено, що креативність сприятиме підвищенню рівня вимог сучасного суспільства до музичної діяльності учнів, створення механізмів розвитку естетичних поглядів, націлених на збагачення духовності молодого покоління.

Ключові слова: компетентність, полікультурна компетентність, креативність, дитяча музична школа, принципи та методи навчання.

Постановка проблеми. Проблема ефективності організації навчання у дитячій музичній школі набуває особливої актуальності з появою нових вимог, спрямованих на формування полікультурної компетентності учнів. Урок у дитячій музичній школі є основною формою музичного навчання дітей у змістовному, організаційному та часовому відношенні, метою якого є розвиток гармонійної особистості, здатності конструктивно сприймати твори музичного мистецтва завдяки музичному досвіду, креативності, розвитку художньо-образного мислення. Відповідно до цього важливим завданням стає оптимізація механізмів забезпечення креативної

полікультурної компетентності учнів для покращення якості музичного навчання в умовах дитячої музичної школи.

Аналіз актуальних досліджень. Різні напрямки полікультурної компетентності вже тривалий час стоять у центрі уваги зарубіжних та вітчизняних вчених. Дослідники цього феномену указують на те, що полікультурна компетентність як творчий процес є формою діяльності за проблемним пошуком, так званою мотивованою спробою активно розширювати межі фахових знань (Ф. Баррон, Д. Харрінгтон, М. Шикшентмихалий, Х. Гарднер, Х. Грубер, С. Девіс, Д. Перкінс). Значний інтерес у напрямку дослідження полікультурної компетентності представляють роботи вітчизняних вчених В. Кузьменко, Л. Гончаренко, Л. Литвиненко, Л. Пастушенко, І. Пескова. Л. Масол, які визначають полікультурну компетентність безперервним процесом, значущим чинником музичної освіти.

Метою статті є визначення змісту поняття та структури феномену полікультурної компетентності учня, її організаційно-змістової ролі у навчальному процесі дитячої музичної школи.

Виклад основного матеріалу. Полікультурність є одним з основних стандартів сучасної освіти, котра відображає дійсність, базується на основних цінностях європейського демократичного суспільства таких як соціальна справедливість, мир, демократія, свобода, взаємозалежність, плюралізм, культурне розмаїття, відкритість, відповідальність, партнерство, повага до навколишнього середовища. У науковій літературі для означення полікультурної компетентності особистості використовуються поняття «компетентність», «компетентнісна освіта», «полікультурна компетентність», «педагогічна компетентність». Законом України компетентність тлумачиться як динамічна система знань, вмінь та навичок способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну або навчальну діяльність. У даному контексті сформованість полікультурної компетентності учнів дитячої музичної школи є ключем до повноцінної життєдіяльності та спілкування з людьми різних рас, віросповідань, різних національностей. Відповідно до цього головними завданнями сучасної освіти дослідники розглядають полікультурну компетентність як:

–спрямованість змісту музичної освіти до європейських стандартів спираючись на ґрунтовний аналіз існуючого досвіду;

–розробку навчальних програм формування полікультурних компетенцій учнів;

–створення навчально-методичного забезпечення, до складу якого входять: творчий тип уроку, навчально-методичні посібники для учнів, різноманітний дидактичний матеріалу, методичні рекомендації з формування полікультурних компетенцій учнів різного віку;

–знання про світові здобутки у галузі музичного мистецтва;

–створення психолого-педагогічних умов формування полікультурної компетентності для творчого осмислення музичного матеріалу;

–формування компетентностей для реалізації цінностей суспільства;

–відображення індивідуальної креативності у загальному колі естетичної цінності полікультурної компетентності (Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти, 2010, с. 91).

Так, В. Кузьменко, Л. Гончаренко визначають полікультурну компетентність як здатність особистості жити й діяти в багатокультурному суспільстві. Л. Литвиненко, О. Смолянїнова (Литвиненко, 2006, с. 75) розглядають полікультурну компетентність як індивідуальну міру відповідності потребам професії, як базовий елемент поняття «педагогічна культура». Цієї думки дотримується і Л. Масол відзначаючи, що «в естетичній діяльності формування полікультурної компетентності є безперервним процесом, значущим чинником педагогічної освіти» (Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти, 2010, с. 148). Підтвердженням висловленого є думки І. Соколової яка стверджує, що полікультурна компетентність майбутнього вчителя є цілісним, інтегративним, багаторівневим явищем, є результатом професійної підготовки особи у вищому навчальному закладі та в процесі неперервної педагогічної освіти. Л. Пастушенко розглядає досліджуваний феномен як комплексну, особистісну якість, що формується в процесі професійної підготовки на основі толерантності, що характеризується свідомістю власної багатокультурної ідентичності, що й проявляється в здатності розв'язку професійних завдань конструктивної взаємодії із представниками інших культурних груп (Пастушенко, 2017, с. 94). І. Песков визначає полікультурну компетентність як здатність людини

інтегруватися в іншу культуру при збереженні взаємозв'язку з рідною мовою, культурою, яка ґрунтується на поєднанні особистісних якостей, синтезованих знаннях, уміннях і навичках позитивної міжетнічної й міжкультурної взаємодії (Песков, 2008, с. 58).

У цьому напрямку формування полікультурної компетентності учнів, зокрема, естетичних почуттів, художнього смаку, творчої активності та моральних якостей в умовах дитячої музичної школи має велике значення. З цього приводу Л. Пастушенко зазначає, що у процесі розвитку особистості найвагоміша роль належить саме музичному мистецтву: «хоча основою всебічного розвитку особистості є саме життя, у якому головну роль відіграє цілеспрямована творча діяльність, але ж життя без мистецтва не формує і не виховує людину цілісною і гармонійно розвиненою...» (Пастушенко, 2017, с. 75). Тож, формування полікультурної компетентності як синтезованого явища відбувається через сприйняття музики, уміння її слухати, аналізувати, через активність учня, яка проявляється у різних видах музичної діяльності.

У дитячій музичній школі урок є основною формою музичного навчання у змістовному, організаційному та часовому відношенні. У протилежність до загальноосвітньої школи навчання у музичній школі є особливим видом діяльності заснованої на індивідуальній співпраці викладача та учня. Метою навчання у дитячій музичній школі є виховання та розвиток гармонійної особистості, здатності сприймати твори музичного мистецтва, набуття досвіду повноцінної музичної творчості, розвиток творчого ставлення та художнього мислення. Урок навчання з фаху в музичній школі має за мету навчити учня майстерно оволодіти грою на музичному інструменті, прищепити любов до музики, розкрити творчі здібності та розширити рівень музичного інтелекту учня.

З позиції музично-педагогічної діяльності активна участь в різних видах музичного навчання допомагає учням розвинути спеціальні музичні здібності (ритм, слух, пам'ять), необхідні для глибокого розуміння музичного твору. На перший погляд сприйняття музичного матеріалу має бути головним за значущістю, оскільки основним завданням є навчити учнів слухати і оцінити музику, розуміти музичну інформацію, усвідомлювати її мінливість та неповторність (Азархін, 1990, с. 70).

У цьому ракурсі «креативність» як важливу складову полікультурної компетентності з одного боку ми розглядаємо як обізнаність у певній діяльності, а з іншого боку як наявність професійних знань, як поняття синонімічне «творчості».

У Психологічному словнику креативність розуміється з точки зору творчої продуктивності, як *«здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації»*.

У англійській літературі термін «creativity» визначається як те, що має співвідвальну причетність до створення чогось нового; тобто як процес створення, як продукт та суб'єкт творчого процесу, як прямі обставини, що опанували творчий процес, тобто «креативність» трактується як поняття синонімічне «творчості». Цікавим є факт оцінки креативності зарубіжними вченими Гілфордом та П. Торренсом, які розглядають креативність як здатність до творчого і оригінального (дивергентного) мислення. Р. Стернберга, указує на важливість креативних здібностей створювати «продуктивні метафори», здатність виходити за рамки стереотипних асоціацій (Азархін, 1990, с. 150). За оцінкою Ф. Баррона креативність це:

– креативність — це здатність адаптивно реагувати на потребу нових підходів і продуктів. Ця здатність дозволяє також усвідомлювати нове в бутті, хоча сам процес може мати як свідомий, так і несвідомий характер; здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації;

– креативність – це створення нового продукту, який залежить від сили внутрішньої мотивації творця;

– креативність – це особливості творчого процесу, продукту та особистості є їхня оригінальність, валідність, адекватність задачі і придатність — естетична, екологічна, оптимальність форми, правильність та оригінальність (Литвиненко, 2006, с. 205).

Українська наукова думка розкриває нові грані креативності у педагогічному діяльності. Так, у вітчизняній музикознавчій літературі представницьким джерелознавчим напрямом креативності є дослідження творчості видатних композиторів та музикантів Н. Колесник, М. Арановського, Є. Басіна, Н. Кривди, М. Лохтіна, П. Шудрі. Розширюючи горизонти креативної компетентності учнів в умовах дитячої музичної школи та підтверджуючи доцільність включення даного феномену у навчальний процес акустичного середовища зазначимо, що на сьогодні, на жаль, у науковому обрії не існує однозначної відповіді щодо сутності креативної компетентності.

Доречно говорити про форми креативності у навчальній діяльності, аналізувати даний феномен як самостійний процес за єдністю різних психічних процесів на підґрунті «вроджених структур» (Н. Чомск, Дж. Фодор), розглядати як еволюцію двох сфер креативності у галузі музично-педагогічної діяльності. Це дає підстави оцінити складову полікультурної компетентності з позиції:

- *творчої активності та фантазії;*
- *–творчого мислення;*
- *–вчасного висловлювання власної думки;*
- *самостійного конструктивного рішення у процесі вивчення музичного твору та концертного виступу;*
- *подолання навчальних проблем;*
- *–створювання творчих стосунків у процесі співпраці з педагогом.*

Головним завданням розвитку музичної креативності учня на індивідуальних заняттях в умовах дитячої музичної школи є можливість розширити рамки індивідуального уроку за фахом, створити умови для вільного оперування набутих знань, вмінь та навичок у ситуаціях творчості, розвинути рівень *креативної компетентності* дітей використовуючи різні форми навчальної діяльності – слухання твору, музичне виконання, імпровізація, роздуми про музику та інше на основі використання системи творчих завдань (Литвиненко, 2006, с. 80). Прикладом такою системи має бути педагогічний досвід Н. Терентьевої в основі якого покладена самостійна музична творчість учнів з метою розбудити їхні «дрімлі» здібності за наступними принципами:

1. *Здатність до естетичного сприймання музичного твору.*
2. *Здатність до художнього синтезування музичного твору.*
3. *Здатність до образного мислення.*
4. *Пошук раціональних шляхів творчої взаємодії вчителя та учня у різних видах музичної діяльності діяльності.*
5. *Активізація різноманітних форм та методів творчої активності учнів.*
6. *Послідовність виконання творчих завдань за ступенем складності.*
7. *Використання різноманітного музичного матеріалу (класика, фольклор, сучасна музика).*

8. Використання завдань репродуктивного типу (запам'ятовування).

Цікавою формою індивідуальної роботи у рамках навчання в музичній дитячій школі є *творчий* урок, побудований по типу інтегрованого заняття за певною послідовністю навчальних дій: творче сприйняття музики, виконання твору, слухання, бесіда, вірш та малювання, імпровізація, створення художнього образу. Універсальність такого типу індивідуального заняття полягає у досягненні рівноваги навчального процесу між індивідуальністю учня та навколишнім середовищем через дію розуму та сприймання музичної інформації за наступною формулою: сприймання + уява + досвід = результат (створення художнього образу у концертному виконанні) (Бодріяр, 2004, с. 64; Муха, 2010, с. 200). Це дозволяє оцінити музичний інтелект учня як складову полікультурної компетентності, що характеризують його адаптацію в умовах творчого уроку за такою структурою:

– *здібності до навченості (швидке засвоєння навчального матеріалу);*

– *індивідуальне осмислення музичного матеріалу(здатність сприймати та усвідомлювати навчальну інформацію);*

– *знаходження певних прийомів самонавчання;*

– *створення моделі індивідуальної адаптації в умовах музичного заняття;*

– *психологічна інтеграція (створення творчої взаємодії у процесі музичного заняття).*

Факторами розвитку емоційно-музичного інтелекту учня є:

– *сукупність знань, вмінь та навичок, які дозволяють приймати вірне рішення (послідовність роботи над музичним твором);*

– *сукупність знань, вмінь та навичок, які дозволяють діяти на підґрунті отриманих результатів навчання;*

– *емоційно-інтелектуальна обробка зовнішньої та внутрішньої інформації (дані про музичний твір, сприймання музичного матеріалу);*

– *єдність трьох аспектів: Я – ідентичність, Я – характер, Я – музичний розвиток;*

– *вміння контролювати власні емоції;*

– *використання інтуїції, комунікабельності, артистичної майстерності (Азархін, 1990).*

У такий ситуації важливим є висвітлення перших кроків музичного навчання, де все починається зі приймання першого музичного звуку, що поширюється у повітрі як поздовжні пружні хвилі, як коливання тривалих струн. Усвідомлення учнями специфічної характеристики музичного звуку з позиції тембру, висоти, довжини, здатність розуміти музику (Бодріяр, 2004, с. 68).

Розташування його у звуковій системі, звукоряді, співзвуччях, ладу та музичної логіки, розкриває перед учнем інші грані музичного звуку такі як категорії в інших «звучних» мистецтвах та ремеслах (наприклад, у спектаклі, різних видах театральньо-поетичної декламації). Результатом такого підходу є музично-виконавська діяльність, це те зерно і той місток, яким можна перейти до наступного етапу музичної освіти учнів дитячої музичної школи – розвитку музичної креативності учнів, до творчості (Муха, 2010, с. 150).

Звернення до творчості як до методу навчання та головному інструменту педагогічної діяльності та мистецтва вчителя зорієнтовує думки учнів у потрібне русло, організовує роботу за планом. У музичній педагогіці проблема дослідження методів навчання у рамках індивідуальних занять особливо важлива. Історія свідчить, у XIX-XX ст. кожен учитель гімназії (класичної, реальної), користуючись досвідом старших колег, власним досвідом, статтями з газет і журналів, створював свою власну методику викладання навчальних предметів, яка базувалася на загальних та спеціальних методах. Це дає підстави визначити найцікавіші методами сучасної педагогіки такі як: творчий метод «пауза споглядання», метод «пауза вислухування», метод синектики, творчий метод «шести капелюхів», метод мозкового штурму, метод ТРВЗ-технології. Коротко про методи.

Творчий метод «Пауза споглядання» дозволяє сконструювати увагу учня на конкретних об'єктах (музичний твір, учень-композитор).

Метод «Пауза вислухування». Даний метод являється дієвим засобом занурення до краси музики, дозволяє зосередити слухачську увагу на звукосполученнях та розмаїтті музичних звуків.

Метод синектики. Сутність методу полягає у створенні колективної творчої діяльності за єдиною темою, спрямований на використання інтуїтивно-образного та метафоричного мислення суб'єктів навчальної діяльності. Метод дозволяє адаптувати його як аналітичний засіб музичної педагогіки та культурології.

Метод «Шести капелюхів». Використання методу «Шести капелюхів» допомагає розкрити індивідуально-авторське забарвлення музичного образу, формується на співвідношенні «мовного» та «виконавського» в ідіостилі – *системі мовних засобів, що виділяє ключові смислові одиниці і будується на питаннях: Що я знаю з проблеми технічного виконання твору? Чи потрібно мені це знати і вміти самому пояснювати? Які є недоліки у моєму виконанні твору, які переваги і що позитивне? Чого я досягає у виконанні музичного твору? Що потрібно робити для створення художнього образу? Чи правильно я все роблю?*

Метод мозкового штурму. Надзвичай популярний метод, який ініколи має інше розуміння: «метод зливу ідей», генерування ідей (англ. Brainstorming). Даний метод суттєво збагачує інформаційний простор творчими ідеями у розв'язанні навчально-наукових проблем, стимулює і упорядковує творче мислення.

Метод ТРВЗ-технології – (теорія рішення винахідницьких задач). Сутність методу ТРВЗ полягає в умінні виявляти суть завдання, бачити основні напрямки пошуку навчальних рішень; систематизувати процес добору необхідної інформації; володіти як логічним, так і нелогічним способом мислення, дозволяє розкрити природні здібності учнів та стимулює до самовираження.

Значущим фактором формування полікультурної компетентності учнів в умовах дитячої музичної школи є використання творчих форм роботи таких як пластичне інтонування, імпровізація, театралізація, вокальне інтонування та інші. Розглянемо деякі з них.

Імпровізація. Заняття імпровізацією можуть переслідувати дві взаємопов'язані цілі: першу - вироблення інтонаційного та ладового слуху, другу – розвиток творчої фантазії. Найчастіше такі уроки слід використовувати на заняттях з основного інструменту та вокалу. Вивчення програмного репертуару може відбуватися у формі творчої імпровізації: учень спробує продовжує розпочату учителем мелодію і завершає її на тоніці заданої тональності. Поширеним прийомом можна вважати імпровізування мелодії твору з виходом за межі звичних мажорно-мінорних ладових співвідношень, коли мелодія зовсім необов'язково повинна завершуватися тонікою, а мати інші незавершені інтонації. Імпровізації також можуть бути ритмічними, що суттєво змінює характер музичного твору, темп, динаміку тощо.

Пластичне інтонування. Пластичне інтонування є засобом рухливого «проживання» образу, коли будь-який жест, рух стають формою вираження змісту музичного образу викликаний музикою у виконанні педагога, рухи учня «доспівають» таємний сенс музики. Інколи пластичне інтонування виникає спонтанно (від «надлишку» почуттів), але, знаючи нерозривність музичної і пластичної виразності, вчитель повинен спонукати учня сприймати музику слухом та за допомогою музично-ритмічного руху. Пластичне інтонування допомагає відчутти протяжність фразування, музичну пульсацію, розкрити характер твору.

Вокальне інтонування. Серед різноманітних творчих завдань вокальне інтонування вміщує: виразний спів мелодії; пошук літературних творів, споріднених за формою та змістом, порівняння поетичної інтонації з мелодійного складу, перенесення інтонаційно-мовленнєвого досвіду дітей у різні форми музикування, вокальні підголоски, споріднені інтонації, активне включення до ігрових ситуацій, ігрові діалоги музична «розмова», зіставлення мелодій, варіації, складання мелодій тощо.

Як бачимо, інтегровані уроки за творчим типом — це імпровізоване музичне заняття, що має нетрадиційну структуру з конкретним уявленням про цілі, завдання та методику проведення таких занять. Найпоширенішими уроками творчого типу можуть бути: уроки-занурення у музичний матеріал (аналіз епохи створення музичного твору, знання про композитора, співставлення схожих за художнім образом творів, уроки-змагання, театралізовані уроки, уроки взаємного навчання учнів, уроки творчості, уроки-конкурси, уроки-фантазії, уроки-концерти, уроки-екскурсії тощо. Організація інтегрованого уроку за творчим типом в умовах дитячої музичної школи є важливою дидактичною проблемою, яка безпосередньо впливає на результативний компонент навчального процесу. Перевіркою вивчення музичного твору має стати «Щоденник музичних вражень» де діти висловлюють власні думки, роздуми. На основі запропонованого плану та питань про музичний твір учень дає письмову або усну відповідь, детально пояснює об'єктивні і суб'єктивні проблеми індивідуальних виконавських роздумів (Литвиненко, 2006; Муха, 2010, с. 75).

Викладене вище дозволяє визначити, що креативність як складова полікультурної компетентності учня здатна проявлятися в інтелектуально-творчій активності, тобто у процесі виконання музичного твору. Творча людина бачить побічні результати, які є

утворенням нового, а нетворча бачить лише результати щодо досягнення мети, проходячи повз новизну (Ф. Баррон, Д. Харрінгтон). Підбиваючи підсумки можна сказати наступне:

1. *Музична креативність як складова полікультурної компетентності учня це здатність оригінально мислити, створювати незвичайні ідеї щодо інтерпретації музичного твору .*

2. *Музична креативність як складова полікультурної компетентності учня це здатність розкривати власне «Я» як творця-інтерпретатора.*

3. *Музична креативність як складова полікультурної компетентності це здатність по новому творчо розкривати художньо-естетичні виміри.*

4. *Музична креативність як складова полікультурної компетентності це здатність створювати оригінальне прочитання музичного твору (Литвиненко, 2006, с. 215).*

Отже, узагальнюючи найбільш значимі на наш погляд висловлення вітчизняних та зарубіжних авторів спробуємо сформулювати інтегральне визначення феномену полікультурної компетентності таким чином: полікультурна компетентність – це інтегративна якість особистості, що формується у процесі навчання, та включає систему полікультурних знань, умінь, навичок, інтересів, потреб, мотивів, цінностей, полікультурних якостей, досвіду, соціальних норм та правил поведінки, необхідних для повсякденного життя у сучасному полікультурному суспільстві, що реалізується в здатності ефективно вирішувати завдання педагогічної діяльності у ході позитивної взаємодії із суб`єктами освітнього процесу та різних культур.

ЛІТЕРАТУРА

- Азархін, А. В. (1990). *Світогляд та естетичний розвиток особистості*. К.: Наукова думка (Azarkhin, A. V. (1990). *Worldview and aesthetic development of personality*. K.: Scientific opinion).
- Бодріяр, Ж. (2004). *Симулякри та симуляція*. Київ: «Основи» (Baudrillard, J. (2004). *Simulacra and simulation*. Kyiv: «Basics»).
- Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*: Бібліотека з освітньої політики (2005). К.: «К.І.С.» (*Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives*: Library of educational policy (2005). K.: «K.I.S.»).
- Литвиненко, С. М. (2006). Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. *Педагогічні науки*, 3, 215-219 (Lytvynenko, S. M. (2006). Creativity as a general ability to create: modern approaches. *Pedagogical Sciences*, 3, 215-219).
- Муха, А. І. (2010). *Процес композиторської творчості*. К.: Музична Україна (Mukha, A. I. (2010). *Process of composer creativity*. K.: Musical Ukraine).

- Пастушенко, Л. А. (2017). *Педагогічна технологія розвитку професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Рівне (Pastushenko, L. A. *Pedagogical technology for the development of professional competence of future teachers of musical art in higher art educational institutions* (diss. ... cand. ped. science: 13.00.04). Rivne).
- Песков, І. В. (2008). Теоретичні основи розробки системи полікультурних компетенцій. *Електронне наукове видання (науково-педагогічний інтернет-журнал), листопад*. Режим доступу: URL: <http://www.emissia.org/.1979> (Peskov, I. V. (2008). Theoretical basis of development of the system of multicultural competences. *Electronic scientific publication (scientific and pedagogical online journal), november*. URL: <http://www.emissia.org/.1979>).
- Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти: посібник для вчителя* (2010). Л. Масол (наук. ред.). К.: Педагогічна думка (*Formation of basic competencies of secondary school students in the system of integrative art education: a teacher's guide* (2010). L. Masol (ed.). K.: Pedagogical thought.

SUMMARY

Biriukova Larysa, Zhang Yin. Formation of multicultural competence of students in the conditions of children's music school.

The article focuses on the need for implementation in the educational system the process of the children's music school, the mechanisms of formation of students' multicultural competence. It has been established that multicultural competence is an integrative quality of an individual, it is the sum of knowledge, abilities, skills, interests, motives, values, experience, it is a productive cooperation in assimilating information about the world culture and traditions of one's people. The essence and structure of the creative lesson as the main form of educational organization of teacher-student cooperation is revealed. It is proved that the social requirements of students' musical development in the conditions of a children's music school determine the creation of a model of algorithmic actions to achieve the educational goal according to the logical sequence of educational tasks. The need for the development of multicultural competence of students in joint musical and creative activities with the teacher is clarified, as they need to dream, act, live and communicate creatively in the cultural space. An analysis of the main studies on the problems of developing students' creativity as a component of multicultural competence was carried out. It has been established that creativity will contribute to increasing the level of requirements of modern society for students' musical activities, creating mechanisms for the development of aesthetic views aimed at enriching the spirituality of the young generation.

Key words: competence, multicultural competence, creativity, children's music school, teaching principles and methods.